Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (SAM)
El. p.: linas.kukuraitis@sam.lt, ministerija@sam.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui (SRK)
El. p.: sveikrkt@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Seimui
El. p.: priim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai
El. p.: kanceliarija@prezidentas.lt, sonata.jarmalaite@prezidentas.lt

Valstybinei akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybai prie SAM (VASPVT)
El. p.: vaspvt@vaspvt.gov.lt

2026 m. lapkričio 25 d.
Vilnius

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ LICENCIJAVIMO RIBOJIMAI NEGALI BŪTI NUSTATOMI NEĮVERTINUS JŲ POVEIKIO KONKURENCIJAI, INVESTICIJOMS IR PACIENTŲ GALIMYBĖMS GAUTI PASLAUGAS

Asociacija „Investors' Forum" (toliau – **Investors' Forum**), vienijanti didžiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką, kreipiasi dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2026 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. V-679[1] pakeisto Licencijuojamų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašo, patvirtinto 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364[2], ir šių pakeitimų galimo poveikio ūkinės veiklos laisvei, konkurencijai bei Lietuvos sveikatos sektoriaus investiciniam patrauklumui.

2026 m. liepos 11 d. įsigaliojus pakeitimams, onkologijos chemoterapijos ir onkologijos radioterapijos ambulatorinės paslaugos priskirtos tik tretiniam asmens sveikatos priežiūros lygiui, panaikinant anksčiau buvusią galimybę jas licencijuoti antriniu lygiu. Kadangi tretinio lygio ambulatorinių paslaugų licencijavimas siejamas su atitinkamos stacionarinės licencijos turėjimu, toks reguliavimas iš esmės keičia savarankiškų ambulatorinių sveikatos priežiūros įstaigų galimybes vykdyti atitinkamą veiklą, įskaitant paslaugas, už kurias pacientai atsiskaito privačiomis lėšomis.

Investors' Forum vertinimu, tai nėra vien techninis paslaugų klasifikavimo pakeitimas. **Tai reikšmingas patekimo į rinką sąlygų pakeitimas, galintis apriboti esamų paslaugų teikėjų veiklą, padidinti naujų investicijų sąnaudas ir sumažinti konkurenciją sveikatos priežiūros paslaugų rinkoje.** Todėl toks sprendimas turi būti pagrįstas aiškiu teisiniu ir ekonominiu vertinimu, įrodančiu jo būtinumą, proporcingumą ir naudą pacientams.

Pirma, kyla pagrįstų abejonių dėl nustatyto reguliavimo proporcingumo ir jo suderinamumo su konstitucine ūkinės veiklos laisve. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnyje įtvirtinta asmens

[1] https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/f15614537c3411f1a2d8bd5283b9c6f3
[2] https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.60567EF971B9

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

ūkinės veiklos laisvė ir iniciatyva. Nors sveikatos priežiūros sektoriui pagrįstai taikomi aukšti kokybės ir saugos reikalavimai, šie reikalavimai neturėtų tapti nepagrįstomis kliūtimis vykdyti teisėtą ūkinę veiklą.

Nagrinėjamu atveju reikalavimas turėti atitinkamą stacionarinę licenciją gali tapti faktine kliūtimi savarankiškoms ambulatorinėms įstaigoms teikti net ir konsultacinio pobūdžio paslaugas, kurioms tokia infrastruktūra ne visais atvejais yra objektyviai būtina. Todėl būtina įvertinti, ar pasirinktas reguliavimas nėra platesnis, nei reikalinga pacientų saugai ir paslaugų kokybei užtikrinti, ir ar tų pačių tikslų negalima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pabrėžė, kad Sveikatos apsaugos ministerija privalo konkrečiais, patikimais ir objektyviais duomenimis pagrįsti nustatomo reguliavimo būtinumą bei proporcingumą, įvertinti jo pasekmes ir atsižvelgti į jau įgytas paslaugų teikėjų teises[3]. Be to, buvo akcentuota, kad ministro įgaliojimai nustatyti veiklos reikalavimus savaime nesuteikia teisės poįstatyminiu aktu nustatyti savarankiškų esminių ūkinės veiklos ribojimų, kurie neišplaukia iš įstatyminio reguliavimo[4]. Todėl ir šiuo atveju būtina aiškiai pagrįsti tiek pasirinkto ribojimo būtinumą, tiek jo įstatyminį pagrindą.

Antra, būtina įvertinti galimą neigiamą reguliavimo poveikį sąžiningai konkurencijai ir naujų rinkos dalyvių patekimui į sveikatos priežiūros paslaugų rinką. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta viešojo administravimo subjektų pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę. Be to, šio įstatymo 4[1] straipsnyje numatyta pareiga atlikti teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, be kita ko, tais atvejais, kai reguliavimas susijęs su licencijavimo tvarka, apriboja ūkio subjektų galimybes vykdyti veiklą ar reikšmingai padidina patekimo į rinką kaštus.

Nagrinėjamas pakeitimas gali sukurti būtent tokias pasekmes. Ambulatorinių paslaugų teikimą susiejus su stacionarine licencija, rinkoje palankesnėje padėtyje gali atsidurti jau atitinkamą stacionarinę infrastruktūrą turinčios įstaigos, o savarankiškoms ambulatorinėms įstaigoms atsiranda papildomų kliūčių pradėti ar plėtoti veiklą. Tokiu būdu gali būti ribojama konkurencija ne dėl paslaugų kokybės ar specialistų kompetencijos skirtumų, o dėl pasirinkto įstaigų veiklos organizavimo modelio.

Investors' Forum vertinimu, būtina nustatyti, ar priimant įsakymą Nr. V-679 buvo atliktas poveikio konkurencijai vertinimas, ar analizuoti galimi paslaugų teikėjų skaičiaus, rinkos koncentracijos, investicijų poreikio ir pacientų pasirinkimo galimybių pokyčiai bei kokiais duomenimis pagrįsta išvada, kad pasirinktas reguliavimas nesukurs neproporcingų konkurencijos ribojimų.

Trečia, ypatingą susirūpinimą kelia reguliacinio nuspėjamumo ir investuotojų teisėtų lūkesčių apsaugos klausimai. Investicijos į sveikatos priežiūros sektorių yra ilgalaikės, reikalaujančios reikšmingų finansinių išteklių, kvalifikuotų specialistų, specializuotos infrastruktūros ir ilgalaikio veiklos planavimo. Įstaigos, pradėdamos ar plėtodamos veiklą, remiasi galiojančiu licencijavimo reguliavimu ir jo pagrindu priima investicinius sprendimus.

Staigūs veiklos sąlygų pakeitimai, nenumatant aiškių pereinamųjų nuostatų ir tinkamai neįvertinus jau padarytų investicijų, gali reikšmingai sumažinti investuotojų pasitikėjimą Lietuvos teisine aplinka.

[3] LVAT 2017 m. balandžio 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-6-502/2017.
[4] LVAT 2025 m. vasario 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-1-525/2025.

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Tokios situacijos didina reguliacinę riziką, apsunkina naujų projektų finansavimą ir gali paskatinti investuotojus atsisakyti planuojamų projektų arba juos įgyvendinti kitose valstybėse.

Svarbu pažymėti, kad tokie ribojimai gali paveikti ne tik investicijas į konkrečias ambulatorines paslaugas, bet ir platesnę sveikatos priežiūros infrastruktūros, modernių medicinos technologijų bei aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimo aplinką. Investicijų stabilumas yra būtina sąlyga ilgalaikei sveikatos sistemos plėtrai, todėl kiekvienas esminis licencijavimo sąlygų pakeitimas turi būti vertinamas ir ekonominiu požiūriu.

Ketvirta, būtina aiškiai atskirti sveikatos priežiūros paslaugų finansavimo reguliavimą nuo teisės apskritai vykdyti licencijuojamą ūkinę veiklą. Valstybė turi teisę nustatyti, kokios sveikatos priežiūros paslaugos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – **PSDF**) lėšomis ir kokiomis sąlygomis sudaromos sutartys su sveikatos priežiūros įstaigomis. Tačiau šie sprendimai neturėtų būti automatiškai perkeliami į licencijavimo sritį taip, kad būtų ribojama ir privačiomis lėšomis finansuojamų paslaugų teikimo galimybė.

Šiuo atveju kalbama apie paslaugas, kurioms teikti gali būti naudojamos privačios investicijos ir kurioms neprašoma papildomų PSDF biudžeto lėšų. Todėl kyla klausimas, koks viešasis interesas pateisintų tokių paslaugų teikėjų rato ribojimą, jeigu jų veikla atitinka objektyvius pacientų saugos, specialistų kvalifikacijos ir paslaugų kokybės reikalavimus.

Toks ribojimas gali ne tik sumažinti investicijų į sveikatos priežiūros sektorių patrauklumą, bet ir apriboti papildomus paslaugų teikimo pajėgumus, kurie galėtų prisidėti prie pacientų eilių mažinimo ir bendro sveikatos sistemos efektyvumo.

Penkta, papildomų klausimų kelia paties reguliavimo priėmimo aplinkybės. Derinimui pateikto įsakymo projekto lydraštyje buvo nurodyta, kad pakeitimais siekiama patikslinti licencijuojamų paslaugų sąrašus, nekeičiant teisinio reguliavimo iš esmės. Tačiau antrinio lygio onkologijos chemoterapijos ir onkologijos radioterapijos paslaugų licencijavimo galimybės panaikinimas gali turėti reikšmingų teisinių ir ekonominių pasekmių, todėl negali būti vertinamas vien kaip techninio pobūdžio pakeitimas.

Investors' Forum nuomone, tokio pobūdžio sprendimai turi būti priimami tik tinkamai įvertinus jų poveikį ūkio subjektams, konkurencijai, investicijoms ir paslaugų prieinamumui bei užtikrinus veiksmingą suinteresuotų subjektų įtraukimą į teisėkūros procesą. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinti proporcingumo, atvirumo ir skaidrumo principai turi būti realiai įgyvendinami, o ne apsiribojama formaliu projekto paskelbimu derinti.

Pažymėtina ir tai, kad, Investors' Forum vertinimu, valstybės deklaruojamas siekis stiprinti investicinę aplinką ir pritraukti privačias investicijas į sveikatos sektorių turėtų būti nuosekliai įgyvendinamas ir priimant sprendimus dėl sveikatos priežiūros paslaugų licencijavimo.

Atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes, **Investors' Forum siūlo:**

1. **Skubos tvarka peržiūrėti įsakymu Nr. V-679 nustatytą ambulatorinių onkologijos paslaugų licencijavimo reguliavimą**, įvertinant jo atitiktį konstituciniams ūkinės veiklos laisvės,

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

proporcingumo, teisinio tikrumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principams. Jeigu nėra objektyvaus pagrindo visų atitinkamų ambulatorinių paslaugų teikimą sieti su tretinio lygio stacionarine licencija, inicijuoti reguliavimo pakeitimą, atkuriant galimybę tokias paslaugas licencijuoti antriniu lygiu, nustatant jų pobūdį atitinkančius kokybės ir saugos reikalavimus.

2. **Pateikti oficialų išaiškinimą dėl reguliavimo taikymo privačiomis lėšomis apmokamoms paslaugoms**, aiškiai atribojant licencijuojamos veiklos vykdymo sąlygas nuo PSDF lėšomis finansuojamų paslaugų organizavimo ir apmokėjimo reikalavimų.
3. **Pateikti atliktą poveikio konkurencijai ir ekonominio poveikio vertinimą**, įskaitant analizę, kaip pakeitimas gali paveikti esamus paslaugų teikėjus, naujų ūkio subjektų patekimą į rinką, paslaugų rinkos koncentraciją, investicijų sąnaudas ir pacientų pasirinkimo galimybes. Jeigu tokie vertinimai nebuvo atlikti, paaiškinti jų neatlikimo priežastis ir inicijuoti nepriklausomą jau taikomo reguliavimo poveikio vertinimą.
4. **Užtikrinti teisinį tikrumą ir investicijų apsaugą**, skubos tvarka įvertinant poreikį nustatyti pereinamąsias nuostatas, kurios leistų išsaugoti iki pakeitimo teisėtai vykdytos veiklos tęstinumą. Taip pat pateikti išaiškinimą dėl anksčiau išduotų licencijų galiojimo, jų tikslinimo ir naujų licencijų išdavimo tvarkos, užtikrinant, kad įgytos teisės nebūtų ribojamos nesant tam aiškaus įstatyminio pagrindo.
5. **Įvertinti mažiau ribojančias reguliavimo alternatyvas**, kurios leistų užtikrinti pacientų saugą ir aukštą paslaugų kokybę, kartu nesukuriant nepagrįstų kliūčių savarankiškoms ambulatorinėms sveikatos priežiūros įstaigoms.
6. **Užtikrinti veiksmingą konsultavimąsi su verslo ir investuotojų bendruomene**, įtraukiant Investors' Forum, sveikatos priežiūros paslaugų teikėjus ir kitus suinteresuotus subjektus į reguliavimo peržiūros procesą. Sprendimai, galintys reikšmingai paveikti sveikatos sektoriaus investicinę aplinką, turėtų būti priimami remiantis objektyviais duomenimis, aiškiu ekonominiu pagrindimu ir iš anksto įvertintomis pasekmėmis.

Investors' Forum pabrėžia, kad aukšti sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir pacientų saugos standartai yra būtina tvarios sveikatos sistemos sąlyga. Tačiau jų įgyvendinimas neturėtų tapti nepagrįstų ūkinės veiklos ribojimų, konkurencijos mažinimo ar investicijų stabdymo priežastimi. Valstybės pareiga užtikrinti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas turi būti derinama su skaidriu, proporcingu ir nuspėjamu reguliavimu, kuris sudarytų sąlygas ilgalaikėms investicijoms ir naujų paslaugų plėtrai.

Investors' Forum yra pasirengęs dalyvauti konsultacijose bei pateikti investicijų, ekonomikos, konkurencijos ir teisinio reguliavimo ekspertų įžvalgas, siekiant rasti sprendimą, kuris užtikrintų pacientų interesus, sveikatos sistemos tvarumą ir Lietuvos investicinės aplinkos stabilumą.

Pagarbiai

Vykdantysis direktorius
Asociacija „Investors' Forum" Vytautas Šilinskas